

HET KLIMAAT IN VERSCHILLENDE STREKEN VAN AFRIKA.

De heer DUVEYRIER, die, in PETERMANN's *Geogr. Mittheil*, 1863, X, p. 378, een beknopt verslag over zijne reis in de noordelijke centrale Sahara geeft, zegt omtrent het klimaat aldaar het volgende:

„Het klimaat van de centrale Sahara is eer gezond dan voor den mensch nadeelig; echter maken daarop de laag gelegen Oasen-landen eene uitzondering. De lucht op de plateaux is inzonderheid zeer gezond en sterkend. Wegens de hooge ligging dezer plateaux is het daar des winters tamelijk koud, maar daarentegen gedurende den zomer zeer heet. De uitersten, die ik waarnam, waren: — $2,1^{\circ}$ C. te Timelluten des morgens op den 18 December 1860 en tweemaal $+ 44,6^{\circ}$ te Mursuk den 5 en den 26 Junij 1861 des namiddags. De luitenant J. AUERT heeft gedurende vierenveertig maanden driemaal daags waarnemingen te Tuggurie gedaan, en ofschoon ik geloof, dat zijn thermometer niet voor den invloed der stad beveiligd was, zoo zijn zijne waarnemingen toch zeer merkwaardig. Van 1855 tot 1859 heeft hij eenmaal een minimum van $+ 2^{\circ}$ en een maximum van $+ 51^{\circ}$ C. gehad. De bodem der Sahara ondergaat echter nog veel grootere temperatuurafwisselingen. Ik nam aan eenen ligt met zand overdekten thermometer tusschen Ghadames en Rhat den 22 Januarij 1860 een minimum van $- 4,75^{\circ}$ waar en te Mursuk den 20 Julij een maximum van $+ 66,4^{\circ}$ in de zon. Zulk een verschil in de temperatuur des bodems, verbonden met gebrek aan water, verklaart voldoende, waarom het leven in de Sahara zoo spaarzaam is en de soorten van planten en dieren betrekkelijk zoo gering in aantal zijn.”

Eene opmerkelijke tegenstelling met het klimaat der Sahara vormt dat in de omstreken van het onder de linie gelegen Nyanza-meer. Volgens de waarnemingen der bekende reizigers SPEKE en GRANT (*Peterm. Mitth.*, *ibid.*, p. 388), die den oorsprong van den Nijl uit dit

meer ontdekten. Gedurende een verblijf van vijf maanden aldaar, namelijk te Karagwe op 1500 Ned. ellen boven het zeevlak, teekende de thermometer slechts eenmaal $29,5^{\circ}$ C. Ook zijn de nachten niet koel; in de koudste uren van den nacht daalde hij nimmer beneden 16° . De warmte gedurende den zomer in onze streken is derhalve niet zelden drukkender dan het klimaat van Karagwe. Ten deele verklaart zich dit uit de hoogte, waarop de plaats gelegen is. Maar ook de door GRANT te Uganda, dat 518 ellen lager ligt, verrigte waarnemingen geven nagenoeg gelijke uitkomsten. De gemiddelde jaarlijksche temperatuur in de landen rondom het Nyanza-meer bedraagt, volgens genoemde reizigers, 20° C.

Men heeft er geen scherp gescheiden drooge en natte jaargetijden. Van de 3 dagen valt op 2 regen, in ligte of zware buijen. Eene hevige regenbui, van 25 tot 50 millim., komt ongeveer in elke maand voor, en zulke buijen leveren ruim een derde gedeelte van de geheele jaarlijksche hoeveelheid regen. Iets benoorden de linie (op 3° N. B.) zijn echter de drooge- en regentijden scherp gescheiden, en het regelmatig stijgen en dalen van den Nijl moet derhalve worden toegeschreven aan de periodiciteit der regens, welke aldaar vallen en den hoofdstroom voeden, die wel is waar uit het meer Nyanza zijnen oorsprong neemt, maar aldaar slechts geringe verschillen ten aanzien der hoeveelheid water in onderscheiden jaargetijden aanbiedt.

Hg.
